

VÄGEN TILL SAMVERKAN

TILL SKILLNAD från vad som varit fallet efter föregående valnederlag för borgerligheten har debatten denna höst kring en borgerlig samling inte avstannat i brist på intresse. Ledande pressorgan på borgerlig sida, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Handelstidningen, Sydsvenska Dagbladet m. fl. har kraftfullt engagerat sig för tanken på ett borgerligt samlingsparti. Detta engagemang fullföljer tidningarna i fråga med en sådan konsekvens att det i längden måste få betydelsefulla, kanske avgörande återverkningar inom väljarkåren och respektive partier.

Hittills har centerpartipressen i allmänhet ställt sig negativ. Ett glädjande undantag utgör dess »Politisk Tidskrift», som i otvetydiga ordalag förordat även en organisatorisk borgerlig kraftsamling.

Att socialdemokraterna med bekymmer ser på dessa tendenser till skapandet av en enad och slagkraftig opposition är uppenbart. Den socialdemokratiska pressen gör vad den kan för att irritera och splittra.

Än så länge intager högerpartiets och folkpartiets ledningar en försiktigt avvaktande attityd. Det må icke förtänkas dem. Ett borgerligt samlingsparti skulle innebära en

revolution i våra partipolitiska förhållanden och medföra genomgripande förändringar — personellt och organisatoriskt — i det nu bestående partiväsendet. Ingen partiledning kan taga initiativ till avgörande förhandlingar förrän opinionen för en samling både bland väljarna och partiets arbetande krafter är så stark att den kan beräknas bryta igenom alla hinder.

Än är vi inte där. Men utvecklingen inom opinionen rör sig i rätt riktning och det är vackert så!

Hr Hedlunds inställning kan än så länge beskrivas som irriterat avståndstagande. Man förstår honom. En sammanslagning av högern och folkpartiet skulle inte bara drastiskt reducera den ram inom vilken han bedriver sina taktiska finter, den skulle ställa centerpartiet inför hotet om en katastrof vid de kommande valen. Så många av centerpartiets andrakammarmandat hänger nämligen på marginalröster att attraktionen från ett borgerligt samlingsparti mycket väl skulle kunna reducera centerpartiet till ett obetydligt landsbygdsparti med permanent krympande väljarunderlag. Inte att undra på då om stämningen i centerpartiets riksdagsgrupp är dystert. När man från

detta håll framför vädjanden om att högern och folkpartiet måtte inställa »hetsen» mot centerpartiet och ställer i utsikt kategoriska löften om att icke gå i koalition med socialdemokraterna, är detta ett tidens tecken på att man börjat inse att centerpartiet till sist manövrerat sig självt in i en återvändsgränd.

Svensk Tidskrift har hävdad — och vidhåller — att centerpartiet icke för närvarande kan räknas som ett borgerligt parti, och nätt och jämnt som ett oppositionsparti. Dess politik har länge varit så vacklande och opålitlig att det vill mycket till innan det blir möjligt att tro på en *ärlig* vilja till borgerlig samverkan från centerpartiledningens sida.

Men om och när klara bevis på en sådan vilja finns blir naturligtvis läget ett annat. Flertalet centerpartiväljare är dock borgerligt sinnade. Målet bör vara ett parti, som förenar alla de tre oppositionspartierna till ett gemensamt politiskt alternativ till det statsbärande socialdemokratiska partiet.

Partiledningarnas avvaktande hållning och centerpartiets nuvarande negativism bör naturligtvis inte föranleda anhängarna av tanken på ett borgerligt samlingsparti till passivitet. Det är visserligen gott och väl att tanken mäktigt befordras i inflytelserika tidningar. Men partiernas aktiva krafter —

och andra för saken intresserade — kan också göra en insats, inte minst på det kommunalpolitiska planet. Man borde försöka få till stånd, så snart som möjligt och i så stor utsträckning som möjligt, gemensamma gruppssammanträden i landstingen liksom i stads- och kommunalfullmäktige. Mycket är att vinna om enighet och samverkan skapas på det lokala planet — om högermän och folkpartister, gärna också centerpartister, vänarbeta i de gemensamma gruppssammanträdenas form. Mycken onödig splittring och irrationell antipati skulle då försvinna. Lika så borde man organisera gemensamma föreningsmöten — inte för att som hittills debattera vad som skiljer utan för att hjälpas åt att vinna enighet.

Tiden är också inne att förbereda lokal teknisk samverkan vid 1964 års andrakammarval. Initiativet härtill i Lund är lika lovvärt som värt att efterfölja. Sådan samverkan skulle helt naturligt leda fram till förberedelser för gemensamt valarbete. Ingenting stimulerar så till enighet som praktiskt samarbete på det politiska fältet.

Detta och mera till kan göras genom enskilda initiativ. Det vore glädjande om alla de, som redan höjt sina röster för en borgerlig samling, nu också gick till handling.